

1. Γενική άποψη του χώρου της Ακρόπολης της Λίνδου.

ΑΝΑΣΤΗΛΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΛΙΝΔΟΥ

Οι εργασίες συντήρησης-αναστήλωσης στην Ακρόπολη της Λίνδου, που έκινήσταν το 1982, αφορούν κυρίως το Ναό της Λινδίας Αθηνάς, την Ελληνιστική Στοά και τα άνδηρα (διαμορφωμένα, με αναλημματικούς τοίχους, επίπεδα) της Στοάς και των Προπυλαίων (εικ. 1).

Ο Ναός της Αθηνάς, το αρχαιότερο κτίσμα στην Ακρόπολη, είναι μικρός δωρικός, τετράστυλος, αμφιπρόστολος ναός, ο οποίος βρίσκεται στο φωλόδερο σημείο του βράχου της Ακρόπολης και αποτελούσε τον πυρήνα του ιερού που προέπιπτε από την αρχαϊκή περίοδο (εικ. 2). Μετά την καταστροφή του αρχαϊκού ναού από πυρκαϊά, το 392 π.Χ., οι Λίνδιοι ξανάστησαν στην ίδια θέση, το νεότερο ναό. Αρχιτεκτονικά μέλη του ναού αυτού σώθηκαν μέχρι σήμερα και ενοωματώθηκαν στην αναστηλώσεις που έκαναν οι Ιταλοί, στα τέλη της δεκαετίας του 1930.

Το άνδηρο που είναι εμπρός από το ναό περιλαμβάνει τις θεμελιώσεις των προπυλαίων, οι οποίες δεν σώζονται σήμερα. Σώζεται όμως αναστηλωμένη η μεγάλη κλίμακα τους, που οδηγεί, κατεβαίνοντας, στην αναστηλωμένη στοά.

Η στοά, που χρονολογείται στον 3ο αι. π.Χ., έχει σχήμα ΓΤ και καλύπτει σχέδιον όλο το πλάτος της Ακρόπολης. Στην πρόσοψή της

παρουσιάζει ένα μοναδικό χαρακτηριστικό: ο πίσω τοίχος και η οροφή διακόπτονται στο μέσον της στοάς αφήνοντας ελεύθερη την κιονοστοιχία: επιπρέπουν έτσι τη θέση προς τη μεγάλη κλίμακα των προπυλαίων και τα προπύλαια, εξασφαλίζοντας την οπτική και λειτουργική σύνδεση των κτηρίων με τον καλύτερο τρόπο.

Το άνδηρο εμπρός από τη στοά, το οποίο ορίζεται στη βόρεια πλευρά του από θωλωτές κατασκευές, περιέλαβε αργότερα δεξιεμένη υδάτος.

Τα μνημεία της Ακρόπολης παρέμειναν κατεστραμμένα και θαμμένα επι ιώνες. Η απομονωμένη και απομακρυσμένη θέση της Λίνδου δεν βοήθησε τους πρώτους πειρηγητές με αρχαιολογικό ενδιαφέρον να την πλησιάσουν, για αυτό λίγα είναι τα γραπτά κείμενα που αναφέρονται στην Ακρόπολη. Σημαντικές είναι οι πειρηγαφές των Γερμανών αρχαιολόγων Ross (1842) και Hiller (1892).

Η μελέτη ήμως και η αποκαλύψη του συνόλου των αρχαίων μνημείων της Ακρόπολης οφείλεται στο Δανό αρχαιολόγο K. Kinch και τους συνεργάτες του, που με την άδεια του σουλτάνου έκαναν ανασκαφές στη Λίνδο. Οι ανασκαφές στην Ακρόπολη και σε γειτονικές περιοχές έγιναν κυρίως στη διάρκεια τριών αποστολών, από τον Απρίλιο του 1902

έως τον Ιούνιο του 1905. Οι ανασκαφές είχαν δύο βασικούς στόχους. Ο πρώτος ήταν να αποκαλύψουν και να καθαρίσουν το γρηγορότερο τα αρχαία λείψανα και ο δεύτερος ήταν να φτάσει η έρευνα ώς το παρένθετο έδαφος ή την επιφάνεια του βράχου, εκεί όπου δεν υπήρχαν αρχαία. Ήταν όμως καταστράφηκαν χωρίς διάρκεια και τεκμηριώθηκαν κατασκευές των μεταγενέστερων χρόνων. Εύκολα καθαρίστηκε και ερευνήθηκε ο Ναός, για να ακολουθήσῃ η ανασκαφή της Στοάς, από την οποία σωζόνταν σημαντικό μέρος του στυλοβάτη με ορισμένους σπονδύλους κιόνων και το μεγαλύτερο μέρος της θεμελίωσής της. Εκτός από τα παραπάνω, βρέθηκαν στις επιχώσεις πλήθος μελών της αναδομής.

Με την ολοκλήρωση της ανασκαφής έγιναν από τους Δανούς ορισμένες μικροσυντήρησεις, κυρίως τοίχων, αλλά συστασιακά ο χώρος παρέμεινε ως είχε έως το 1912, όταν η Ρόδος κατελήφθη από τους Ιταλούς.

Αρχικά οι επεμβάσεις των Ιταλών στα αρχαία μνημεία ήταν περιορισμένες. Στη Λίνδο, έως το 1936, έγιναν στερεώσεις κυρίως στα βυζαντινά και στα ιπποτικά κτίσματα, καταγράφη και μελέτες των διάσπαρτων αρχιτεκτονικών μελών, σχέδια αποκατάστασης των αρχαίων μνημείων της Ακρόπολης και μερικές συμπλη-

4. Πρόταση αναστήλωσης της Ελληνιστικής Στοάς και του Ναού της Λινδίας από τον Paolini, Memorie II, Rhodos 1938, tav. XIV.

ρώσιες, χωρίς τη χρήση συνδετικού κονιάματος (εικ. 3).

Τη μελέτη αναστήλωσης του Ναού της Αθηνάς και της Ελληνιστικής Στοάς της Λινδού εκπονήσαν το 1936 ο L. Laurenzi και ο υπομηχανικός Paolini, μετά από διαταγή του τότε κυβερνήτη De Vecchi.

Από σχέδιο αναστήλωσης που σώζεται σήμερα (εικ. 4) προκύπτει ότι έγιναν αλλαγές κατά τη διάρκεια των έργων. Φαίνεται ότι ο Paolini ήταν υπέρ μιας λιγότερο εντυπωσιακής και περισσότερο αυθεντικής επέμβασης, δηλαδή πλησιέστερα στις σημειώνες αναστηλωτικές αντιλήψεις. Αρχικά δόθηκε από τον Paolini έμφα-

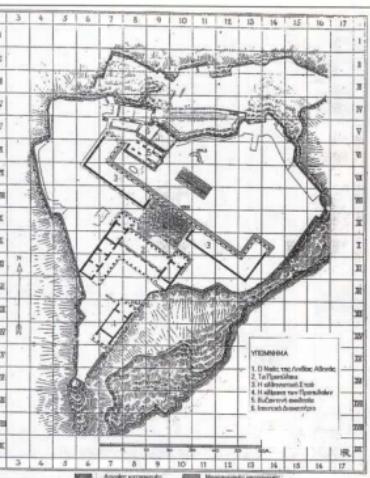
ση περισσότερο στους κίονες και λιγότερο στους τοίχους. Τελικά αναστήλωθηκαν 21 κίονες της Στοάς και 7 κίονες του Ναού και κατασκευάστηκαν τα άνδρα, που δεν προβλέπονταν στην αρχική λύση (εικ. 5).

Οι αρχαίοι σπόνδυλοι και άλλα αρχιτεκτονικά μέλη δεν τοποθετήθηκαν στις αρχικές τους θέσεις και χρησιμοποιήθηκε μεγάλη ποσότητα νέας πέτρας καβάνων και οπλισμένου σκυροδέματος για τις συνδέσεις και για την κατασκευή ορισμένων αρχιτεκτονικών μελών. Με τον τρόπο που χρησιμοποιήθηκε το οπλισμένο σκυρόδεμα για τη σύνδεση των σπονδύλων η νέα κατασκευή έγι-

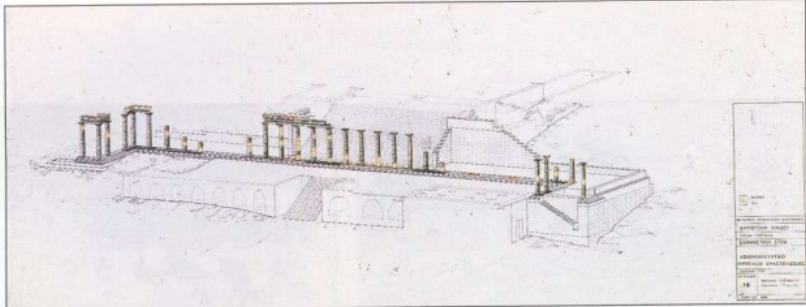
5. Τα μνημεία αμέσως μετά τις ιταλικές αναστηλώσεις, ιταλικό φωτογραφικό Αρχείο.

νε μονολιθική, σε αντίθεση με την αρχαία, στην οποία τα επί μέρους αρχιτεκτονικά μέλη αποτελούσαν αυτόνομα δομικά στοιχεία που συνεργάζονταν με τα γειτονικά τους με σιδερένιους μολυβδοχοιρημένους συνδεσμούς. Οπλισμένο σκυρόδεμα επίσης χρησιμοποιήθηκε για την ανακατασκευή των δύο ανδρών. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν σήμερα τα αναστηλωμένα μνημεία είναι η οξείδωση του οπλισμού, η οποία προκαλεί θραύση του σκυροδέματος και της πέτρας. Η χρήση του οπλισμένου σκυροδέματος σχετίζεται με το κύρος που είχε αυτό το «μοντέρνο» υλικό στον

2. Τοπογραφικό σχέδιο – αποκατάσταση από τον μηχανικό H. Rasmussen (3η αποστολή Δανών ανασκαφών, 1904-1905), ιταλικό φωτογραφικό Αρχείο που υπάρχει σήμερα στο Αρχείο της KB' Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου.

3. Ο χώρος μετά τις ανασκαφές των Δανών, ιταλικό φωτογραφικό Αρχείο.

7. Πρόταση αναστήλωσης της Ελληνιστικής Στοάς (1990).

τεχνικό κόσμο εκείνης της εποχής, το οποίο εθεωρείτο ως υλικό αιδάνατο. Παρόμια τεχνική χρησιμοποιήθηκε στην Ακρόπολη της Ρόδου, στην Κάμιρο, στην Κω κ.α.

Λόγω του θαλασσίου περιβάλλοντος, του υψηλού ποσοστού υγρασίας και των ισχυρών ανέμων της περιοχής, δεν άργησαν να παρουσιαστούν τα πρώτα προβλήματα. Η φθορά άρχισε από τους σπονδύλους των κιόνων, που είχαν γίνει από νέο πωρόλιθο και για την ενίσχυση των οποιών είχε χρησιμοποιηθεί στις θέσεις των αρχαίων πόλων και εμπολών σκυρόδεμα ενισχυμένο με σιδηρές ράβδους. Η φθορά αποδυνώμασε τις εδράσεις των σπονδύλων και προκάλεσε αστάθεια στην ισορροπία των κιόνων, με αποτέλεσμα οι καταπονήσεις

να επιταχύνουν τη φθορά όχι μόνο των συμπληρώσεων αλλά και των αρχαίων μελών (εικ. 6).

Σχολιάζοντας το ιστορικό και την κριτική της παλαικής αναστήλωσης θα πρέπει να πούμε πώς, παρά τα όποια λάθη, οι ίταλοί πετυχαίνουν τα μέσα που τους παρέξει η τεχνολογία της εποχής να αναβαθμίσουν το χώρο και να τον καθειρώσουν ως ένα από τα πιο σημαντικά μνημειακά σύνολα της Ελλάδας.

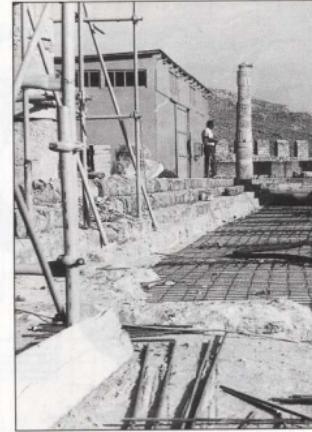
Για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, λόγω αδύναμιας της KB' Εφορείας Αρχαιοτήτων να προβεί σε ρίζικες σωτηρικές επεμβάσεις, το μόνο μέτρο που ελήφθη ήταν η υποστήριξη των επικινδυνών τυμπάτων με ικρώματα. Η πρώτη μελετητική προσέγγιση στο θέμα έγινε με τη διπλωματική εργασία των αρχιτεκτόνων N.

Βαρούδη και Β. Τυρέλλη, το 1979, με πρωτοβουλία του τότε Διευθυντή Αρχαιοτήτων κ. Γρ. Κωνσταντινόπουλου.

Οι προετοιμασίες του εργοταξίου άρχισαν το 1982 με την εκπόνηση της μελέτης άμεσης επέμβασης στα μνημεία από τον αναστηλωτή μηχανικό του ΥΠ.ΠΟ. κ. Βάσο Παπαδημητρίου, και της μελέτης συντήρησης των πλακών των ανδήρων από τον ίδιο και τον αναστηλωτή αρχιτέκτονα του ΥΠ.ΠΟ. κ. Γιάννη Κινθάκη. Το 1985 η Λίνδος, μαζί με άλλους σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους (Επίδαυρος, Επικούριος Απόλλων, Διονυσιακό Θέατρο κ.ά.), εντάχθηκε σε πρόγραμμα αναστήλωσεων χρηματοδοτούμενο από το ΜΟΠ και θεσμοθετήθηκε από το ΥΠ.ΠΟ. ειδική επιτομονική επιτροπή, υπεύθυνη

6. Φθορές κιόνων στην πρόσοψη του Ναού της Αθηνάς.

8. Εργασίες επισκευής του ανδήρου της Ελληνιστικής Στοάς.

για την πορεία των έργων. Μέλη της επιτροπής σήμερα είναι η κ. Ήώς Ζερβουδάκη, έφορος Αρχαιοτήτων, ο κ. Ι. Δημιακόπουλος, διευθυντής Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ., ο κ. Χ. Μπούρας, καθηγητής ΕΜΠ, ο κ. Ι. Παπαχριστοδούλου, έφορος Κλασικών Αρχαιοτήτων της ΚΒ Εφερείας Δωδεκανήσου, και ο κ. Β. Παπαδημητρίου.

Από το 1985 έως το 1988 εργάστηκε επί τόπου ο αρχιτέκτονας κ. Γιώργος Απέργης. Σήμερα απασχολούνται στο έργο η αρχιτέκτονας κ. Βασιλική Ελευθερίου (από το 1988) και η πολιτικός μηχανικός κ. Μαρία Πίκουλα (από το 1990).

Αρχικά έπρεπε να γίνουν τα απαραίτητα έργα υποδομής. Ολοκληρώθηκε η οργάνωση του εργοτάξιου με την εγκατάσταση γερανογέφυρας για τις απουσινέσεις-συνδέσεις και τη μεταφορά των αρχιτεκτονικών μελών. Εγκαταστάθηκε γερανός για την ανύψωση των υλικών από τη βάση του βράχου της Ακρόπολης. Κατασκευάστηκε ξύλινη εξέδρα που οδηγεί στη βάση του βράχου και κλειστό εργοτάξιο. Έγινε προμήθεια μηχανήματων κατεργασίας της πέτρας. Τέλος έγιναν όλα τα έργα υποδομής για την εκμετάλλευση λατομείου εξόρυξης πωρόλιθου που επιλέ-

χτηκε μετά από εργαστηριακές έρευνες.

Παράλληλα άρχισε η μελέτη των μνημείων. Πρώτα έγινε αποτίμηση των φθορών. Οι επεμβάσεις αποφασίστηκε να αρχίσουν τμηματικά με τη διάλυση 4 κιόνων της στοάς που παρουσίαζαν εντονότερο πρόβλημα. Ετοι:

1. Η αναστήλωση θα ξεκινούσε από τη στοά ώστε να αντιμετωπίστουν εγκαίρως τα προβλήματα που αναπόφευκτα θα προέκυπταν προτού οι εργασίες προχωρήσουν στο ναό, που θεωρείται το σημαντικότερο μνημείο του χώρου.
2. Δεν θα μετατρεπόταν ο χώρος, που συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό επισκεπτών, σε ένα τεράστιο εργοτάξιο.
3. Τα στοιχεία που θα προέκυπταν από τη διάλυση των συγκριμένων κιόνων θα ήταν ικανά και αναγκαία για την εκπόνηση της μελέτης αναστήλωσης. Η μέθοδος δε που θα επιλεγόταν θα αποτελούσε υπόδειγμα για την αναστήλωση των υπολοίπων. Μετά τη διάλυση των 4 κιόνων και τον καθαρισμό των αρχαίων σπονδύλων από τις συμπληρώσεις (τοιμέντο) έγιναν εκτιμήσεις σχετικά με τη μέθοδο που χρησιμοποίησαν οι Ιταλοί για την αναστήλωση, αλλά κυρίως διαπιστώθηκε ότι η φθορά των αρχαίων

μελών, λόγω ασυμβατότητας με το τοιμέντο, ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αναμενόμενη.

Η πρώτη ολοκληρωμένη πρόταση αναστήλωσης των τεσσάρων κιόνων της στοάς, που εκπονήθηκε από την κ. Β. Ελευθερίου και τον κ. Β. Παπαδημητρίου, κατατέθηκε για έγκριση στην επιτροπή τον Ιούνιο του 1989. Η πρόταση καθορίζει το γενικό πλαίσιο για την αναστήλωση ολόκληρου του μνημείου (εικ. 7) και τη μέθοδο επέμβασης, ειδικά σε καθέναν από τους 4 αποηλωμένους κίονες. Συγκεκριμένα:

1. Αρχή της πρότασης είναι ότι το «σκηνικό» που έχει καθιερωθεί εδώ και 50 χρόνια από την ιταλική αναστήλωση αποτελεί ιστορία του χώρου και γι' αυτούν τον λόγο πρέπει να διατηρηθεί. Θα επαναληφθεί λοιπον η υπάρχουσα εικόνα, παρόλο που το ποσοστό του αρχαίου υλικού, λόγω φθοράς, θα είναι πολύ μικρό. (Επειδή δεν θα χρησιμοποιηθεί ευρέως τοιμέντο, επιλέγονται για επαναχρησιμοποίηση σπόνδυλοι με καλές εδράσεις. Ετοι το ποσοστό του αρχαίου υλικού υπολογίζεται σε λιγότερο από 20% επί του αρχαίου υλικού που χρησιμοποιήθηκε από τους Ιταλούς για την αναστήλωση).
2. Προβλέπονται βελτιώσεις που θα αφορούν: α) στην αποκατά-

9. Νέοι σπόνδυλοι κιόνων έχουν μεταφερθεί στη θέση όπου γίνονται οι εργασίες.

σταση όσων σφαλμάτων είναι δυνατόν να επιστημέθούν (απομάκρυνση μελών που δεν ανήκουν στη στοά) και β) στην καλύτερη απόδοση της μορφής του ερειπίου με τη μείωση του ύψους των ακραίων αναστηλωμένων κιόνων.

3. Θα επαναλαμβάνεται η αρχαία μέθοδος ανύδεσης αρχιτεκτονικών μελών, δηλαδή η ελεύθερη έδραση στονδύλων με πόλοις και εμπόλια από ορείχαλκο. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η αντισεισική προστασία, η αναστρεψιμότητα της λόγιστης που θα εφαρμοστεί (αρχή των αναστηλωτικών επεμβάσεων τα τελευταία χρόνια), και τέλος διατηρείται για διδακτικούς λόγους η αρχαία μέθοδος.

4. Οι συμπληρώσεις θα γίνουν από πωαρόλιθο. Ο νέος πωαρόλιθος διαφοροποιείται σε επιθυμητό βαθμό από τον αρχαίο και ως προς το χρώμα αλλά και ως προς την υφή. Για τη στατική εξασφάλιση των επεμβάσεων θα χρησιμοποιηθεί, σε μικρή έκταση, λευκό ταυμέντο Δανίας, με οπιλισμό από πιτάνιο, ενώ για την κατασκευή των πόλων και των εμπολών θα χρησιμοποιηθεί ορείχαλκος.

5. Τα αποθέλμαντα αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη που δεν κρίνονται κατάλληλα για να επαναστοθετηθούν στο μνημείο, αφού συγκοιληθούν και συντηρηθούν, θα προστατευθούν σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους κάτω από τις πλάκες των ανδήρων των προπυλαίων και της στοάς. Η πρόταση, αφού εγκρίθηκε αρχικά από την επιπρότερη, υποβλήθηκε στο ΚΑΣ, από το οποίο πήρε την οριστική έγκριση τον Μάιο του 1990.

Η εφαρμογή της μελέτης δεν θα είναι εύκολη, και αυτό γιατί δεν έχουν εφαρμοστεί ευρέως μέχρι σήμερα αναστηλώσεις σε ανάλογα μνημεία από πωαρόλιθο, εκτεθειμένα σε δύσκολες καιρικές συνθήκες και που απαιτούν αναστήλωση σε μεγάλο ύψος. Τα σύγχρονα υλικά εξάλλου, που χρησιμοποιούνται σε αναστηλώσεις, δεν έχουν ακόμη δοκιμαστεί στο χρόνο. Τα προβλήματα αυτά δεν έχουν αντιμετωπιστεί ακόμη ριζικά και γι' αυτόν το σκοπό υπάρχει εξ αρχής συνεργασία με τους χημικούς μηχανικούς του Κέντρου Λίθου κ. π. Θεούλα-

κη και κ. Κουζέλη, που διερευνούν πειραματικώς νέα υλικά, τα οποία θα μπορέσουμε να χρησιμοποιήσουμε α) για τις συμπληρώσεις των αρχαίων, β) για τις συγκοιλήσεις, αλλά και γ) για τις στερεώσεις των εξωτερικών επιφανειών.

Τόσο καλοκαίρι του 1991 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες συντήρησης των πλακών των ανδήρων της στοάς και των προπυλαίων (εικ. 8).

Το κύριο πρόβλημα που παρουσιάσαν οι κατασκευές από οπλισμένο σκυρόδεμα, οι οποίες κατασκευάστηκαν για να στηρίξουν τα άνδρα της στοάς και των προπυλαίων, ήταν η οξείδωση του οπλισμού, που είχε φτάσει σε ανησυχητικά επίπεδα. Μεταξύ της ολοκλήρωτικής καθαίρεσης ή της διατήρησης των υφισταμένων κατασκευών επιλέχτηκε η λόγιστη της διατήρησης του φέροντα οργανισμού και η επενδυσή του με εκτοξευμένη σκυρόδεμα. Με τον τρόπο αυτό οποιασδήποτε η φέρουσα ικανότητα των πλακών και των φερόντων στοιχείων της κατασκευής.

Πριν από την επένδυση του φέροντος οργανισμού έγινε καθαρισμός του διαβρωμένου οπλισμού και του οποιασδήποτε σκυροδέματος. Επιπροσθέτως, ανεξαρτητοποιήθηκε η νέα κατασκευή από την αρχαία με τη δημιουργία αρμού, και όλες οι επιφάνειες της επικαλύψθηκαν με μονωτικό υλικό για καλύτερη προστασία από το έντονο διαβρωτικό περιβάλλον της περιοχής. Τέλος, τοποθετήθηκε δίκτυο αποστραγγιστικών σωλήνων επί των πλακών που επισκευάστηκαν και έγινε βελτίωση της επίχωσης για την ευκολότερη απορροή των ομβρίων υδάτων.

Οι εργασίες για την αναστήλωση της στοάς προχώρωνται στημέρα με σχετικά γρήγορο ρυθμό. Έχει ολοκληρωθεί η λάξευση των νέων σπονδύλων των τεσσάρων κιόνων (εικ. 9) και ξεκίνησε η αναστήλωσή τους.

Βασιλική Ελευθερίου

Αρχιτέκτων μηχανικός

Βάσος Παπαδημητρίου

Αναστηλωτής μηχανικός

Βιβλιογραφία

L. Laurenzi, Memorie II, I restauri sull'Acropoli di Lindo, Rhodi 1938, σσ. 11-21.

L. Laurenzi, Memorie III, I restauri del santuario di Atena Lindia, Rhodi 1938, σσ. 29-30.

X. Καρούζος, Ρόδος, Αθήνα 1949.

E. Dygge, Lindos III, Copenhagen 1960, Berlin.

J. Kondis, Gnomos 35 (1963), «Lindos 3: Dygge», Berlin, σσ. 392-404.

Γ. Κωνσταντίνουλος, Λίνδος, Αθήνα 1980.

V. Papadimitriou, Archaeology in the Dodecanese, The anastylosis of the ancient monuments on the Acropolis of Lindos, Copenhagen 1988, σσ. 169-171.

B. Ελευθερίου - V. Papadēmētrīou, Αναστήλωση των μνημείων Ακρόπολης Λίνδου, Τεύχος 4α, «Η αναστήλωση της Ελληνιστικής Στοάς», Ρόδος 1989 (αδημοσιεύτηκε).

B. Ελευθερίου, Αναστήλωση των μνημείων Ακρόπολης Λίνδου, Τεύχος 5, «Σύντομο ιστορικό των ιταλικών αναστηλώσεων», Ρόδος 1989 (αδημοσιεύτηκε).

Reconstruction Works on the Acropolis of Lindos, Rhodes

V. Eleftheriou - V. Papadēmētrīou

The restoration and reconstruction works on the Acropolis of Lindos are mainly carried out in the temple of the Lydian Athena, the Hellenistic stoa and the terrace of the stoa and the propylaea.

In 1936 the monuments of the Acropolis of Lindos were studied and reconstructed by the Italians. However, these reconstruction works proved to be catastrophic for the temple of the Athena, because the new material of that time, the reinforced concrete, that had been used, destroys not only the stone on which it is applied but also all the others with which it comes into contact, as we have already experienced from other relevant monuments (the Acropolis of Athens) in which reinforced concrete has been employed.

In 1985 the Greek Archaeological Service included the Acropolis of Lindos in the programme of reconstruction, a project which is still in progress.